

Zij hadden niet in opdracht in discussie te treden over de materiele kwestie, maar om er met warmte, bewogen door de liefde van Christus, op aan te dringen, toch geen overijde stappen te doen, tot beziuning te komen, zich door Gods Woord en de beïjdenis daarop gegrond alleen te laten leiden.

Dan — de betrokken broeder hooft de Deputatie der Synode geen gelegenheid daartoe.

Zooveel is er wel gepubliceerd, dat Prof. Haitjema dit alles had kunnen vermoeden.

Zie, Prof. Haitjema, door uw lichtvaardige oordeelvellingen, uw ongegronde beschuldigingen, uw bitter sarcasme, grielt u hem, die van de Asser Synode deel hebben uitgemaakt.

Dat kan toch niet in uw bedoeling liggen?

Waarom tracht u uw Gereformeerde broeders in onze kerken niet beter te verstaan?

Zeker, uw egaal kerkbegrip staat u daarbij in den weg.

Maar kunt u dat niet voor een oogenblik ter zijde stellen (of liever nog: het herzien) en u ons kerkbegrip indenken?

Dan zoudt u toestemmen, dat de Synode niet alleen het minimum heeft gedaan van wat haar roeping was, maar naar een maximum heeft gedrongen.

Zij volstond er niet mee „de kwestie” zakelijk te behandelen, maar zij is daar ver boven uitgegaan.

U hebt immers gelezen de ernstige preek van Dr de Moor, wel niet op last van de Synode, maar toch in verband met de Synode gehouden?

U hebt immers gelezen het „Geloofenis”, dat van de Synode tot de kerken is uitgegaan en waarin deze vermaand werden te blijven bij „de eenvoudigheid des geloofs”?

U hebt immers ook gelezen den „Open Brief”, waarin getracht werd de kerken in getrouwheid voor te lichten?

Gelieve ze te herlezen en zeg: wordt hierin mystieke warmte gemist?

Of moeten wij nog citaten aandragen?

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Het trappen-gebed.

Een broeder Onderling in een onzer gereformeerde kerken, deed me in een schrijven, dat ik, was het daarvoor niet te lang, om zijn hoogst sympathieke toon en inhoud, graag in zijn geheel hier zou opnemen, een vraag over wat ik, al klinkt die naam niet bepaald eerbiedig en welkend, korthedshalve en in aansluiting aan het goldende spraakgebruik, maar het „trappengebed” zal noemen.

M'n lezers begrijpen waarover het daarbij gaat. Het geldt het korte gebed, dat de Dienaren des Woords onder ons gewoon zijn te doen, eer ze in de samenkomsten der Gemeente, den kansel of het podium beklimmen.

Onze broeder schrijft, dat het den laatste tijd voorkwam, dat een Candidaat tot den Heiligen Dienst, in de kerk, waar hij onderling is, den preekstoel opging, zonder vooraf dat korte gebed te doen; en dat dit vele leden der Gemeente ontstemde.

Uit andere kerken hoorde hij, dat het ook daar gebeurde, en met hetzelfde gevolg.

Hem-zelf hindert deze wijze van doen minder, al schijnt ze hem niet aanbevelenswaardig.

Vooraf wanneer een Candidaat, gelijk een met

wien hij de zaak rustig en vriendelijk besprak, verzekert, dat hij dit korte gebed nalaat, wijl hij het, na in zijn morgengebed de hulp des Heeren voor zijn arbeid gevraagd te hebben, een misbruik van 't gebed en een zonde tegen het derde gebod acht, is hij van oordeel, dat men doen of laten hier aan ieders persoonlijke inzicht overlaten kan.

Alleen doet het hem leed, dat door het nalaten ervan aanstoot gegeven wordt.

Hij vreest er daarom geestelijke schade van, en voelde zich om die reden gedrongen er ons oordeel over te vragen.

Ik geef dat gaarne; vooral omdat die zaak van het „trappengebed”, naar uit het schrijven van dezen broeder blijkt, in meerdere kerken onder de aandacht is.

En dan begin ik met me aanstonds te plaatsen op het milde standpunt van m'n brievenlezer.

Christelijke liefde en bescheidenheid eischen — de Apostel Paulus leerde het ons in menig vermaan en in eigen voorbeeld — dat we in middelmatige dingen, waaromtrent het Woord ons geenerlei voorschrijft, elkanders persoonlijke vrijheid, zolang ze niet in strijd komt met den gerechten eisch der gemeenschap, teil volle eerbiedigen.

En dit klemmt te meer in gevallen, waarin iemand verklaart, om der conscientie wil, af te wijken van een gebruikelijke wijze van doen.

Over elkaars conscientie mogen we nooit willen heerschen.

De conscientie binden kan alleen het Woord onzes Gods.

Het volgen van dezen Schriftuurlijken regel maken we ons-zelfen doorgaans moeilijk, door als er iemand anders doet dan wij-zelfen doen of dan de gewoonte meebrengt, aanstonds aan verkeerde beweegredenen te denken.

Zoo zal men zich ergeren aan het nalaten van het „trappengebed”, als men er aanstonds achter zoekt gemis aan afhankelijkheids-gevoel, aanmatiging of de zucht om door een nieuwigheid de aandacht te trekken.

Maar daarmee zonigt men dan tegen de liefde en matigt men zich een oordeel aan over dingen die we niet kennen.

Aan zulke booze vermoedens mag men geen plaats geven, veel minder er zich door laten leiden in zijn oordeel.

Bij ervaring weet ik, dat geheel andere dan zulke onheilge motiveven zich tegen het korte gebed aan den voet van den kansel of ook op den preekstoel kunnen verzetten.

Ook mij scheen het toen, na het onmiddellijk voorafgegaan gebed in de kerkeraadskamer, waarbij de hulp des Heeren voor me werd afgesmeekt, een ijdele vorm, en daarom in strijd met de heiligheid van 't gebed.

Daarbij kwam, dat ik me dikwijls onder het bidden afgeleid voelde door het eerste gezang der Gemeente, waaronder we gewoon zijn „op te komen”, en dat het voor m'n besef iets ostentatiefs had.

Daarom zij men voorzichtig in zijn oordeel, en late men zich niet te spoedig ergeren door wat men aanstonds billijkt of in elk geval graag dragen zou, zoo men de motiveven ervan kende.

Dit alles beteekent evenwel niet, dat ik het doen van Candidaten, waarover m'n oordeel gevraagd wordt, toelicht.

Verzel iemands conscientie zich tegen het korte gebed voor het beklimmen van den kansel, dan moet hij het nalaten; evenwel niet zonder de zaak met den kerkeraad besproken te hebben.

zal er een kerkhof van bekostigen; dat is philanthropie; en ze schijnt ook zeer orthodox, want het kerkhof zal voor de vreemden zijn; en een vreemde is altijd minder dan een rasechte zoon van dit heilige land. Men moet de grenzen nu eenmaal niet uitwischen. Aldus werd geoordeeld.

Toen hebben de geestelijke leidslieden van Israël een beraadslaging gehouden. Misschien viel dit geestelijk consult wel op den dag van Christus' verrijzenis; want des Vrijdags hadden ze het te druk; en op den sabbath is er natuurlijk geen sprake van een vergadering; en er was toch haast bij het geval, want bloedgeld mag niet lang vlak voor den tempelschat blijven liggen. Het is een ergernis. Indien dit waar zou zijn, dan is er een prachtige ironie in het geval; terwijl Jezus opstaat en door zijn opstanding de grenzen tusschen Joden en „vreemden” voor altijd uitwischte, om hun samen het leven te geven uit Zijn eigen leven, — daar gaan de Joden een kerkhof aanleggen, om het onderscheid tusschen Jood en vreemde toch vooral goed te doen uitkomen. Dit kerkhof is de handhaving van het protest, dat de Joden tegen Christus uitbrengen sedert zijn eerste preek in Nazareth: omdat hij den vreemden rechten toekent, die de Joden wel eens missen konden. Het kerkhof Akeldama is een protest tegen Christus en het jonge christendom, maar het ligt dan ook vol doodsbeenderen en zijn gevelsteen is van buiten niet eens gepolijst, want de volksnaam geeft er laatdunkend den naam „bloedakker” aan. Ja, bloedakker. En dat is wéér een ironisch geval. Hebben ze niet gezegd: laat ons Jezus dooden, niet op het feest, maar in stilte? Wilden zij niet, dat Zijn bloed zonder gerucht door de aarde zou worden opgeslorpt? Het is hun niet gelukt; en

Maar het schijnt me toe, dat zijn conscientiebezwaar dan toch gevolg is van gebrek aan juiste onderscheiding.

Daar heeft het ook mij een tijdlang aan gehaperd. Het is niet juist te meenen, dat het, als men aan 't begin van den dag de hulpe Gods heeft afgebeden voor wat men dien dag te doen zal hebben, misbruik van het gebed zou zijn, bij een of ander bijzonder deel van ons werk, of op het oogenblik-zelf, waarop men zijn arbeid zal aanvangen, nogmaals zijn ziel op te heffen tot God om het licht en de kracht, die we behoeven.

Allen bidden we elken morgen.

We doen het voor heel den dag.

En toch leggen we de handen weer samen voor elken maaltijd, en danken we eer we opstaan van tafel.

Voor wie in afhankelijkheid van zijn God leeft, zal het wel niets ongewoons zijn, dat hij, treedt hij op een of anderen ernstigen arbeid toe, zich door 't gebed zoekt te sterken in zijn God.

En welke tank is er meer geschikt om ons als van-zelf oog en hart tot onzen God te doen opheffen, dan die van het voorgaan in den dienst der gebeden en van de prediking van het heilige Woord!

Wie anders dan in biddende stemming de samenkomst der Gemeente Gods binnentreedt en op den kansel afgaat, weegt niet den gang zijns voets. En waar een biddende zielestemming is, daar is het korte gebed aan den voet van den kansel stellig geen ijdele vorm.

Als persoonlijk gebed is er ook zeer wel plaats voor tusschen het gebed in de kerkeraadskamer, dat altoos meer het karakter van voorbede heeft, en het gebed voor de prediking, dat het gemeenschappelijk gebed der gemeente is.

En het gevaar voor afleiding door het gezang der gemeente komt men, bij het toenemen van de zelfbeheersching en bij verdieping van het besef der taak die wacht, allengs wel te boven.

Maar — ik heb geen liturgische verhandeling te schrijven over de waarde van het korte gebed aan den voet van den kansel.

De vraag, die ik te beantwoorden had, loopt meer over de gewoonte van sommige Candidaten om het na te laten.

Wat dat nu betreft — voorzover die gewoonte niet opkomt uit gemoedelijke bezwaren, zoals er door één werden aangevoerd, en óók niet — wat op zichzelf zeer denkbaar ware — uit overmaat van bescheidenheid, die vreest de allures van een in zijn ambt optredend Dienaar des Woords aan te nemen, maar uit een soort reformatorischen ijver om op zij te zetten, wat men overal of min-juist vindt, kan ik niet anders dan haar ernstig afkeuren.

Ze zou dan een gebrek aan reverentie voor de kerkelijke zede verraden, dat, helaas, bij jonge menschen niet ongewoon is, doch dat met dat al toch een gebrek blijft.

Ze zou dan openbaring zijn van de neiging om voor zijn persoonlijke opvatting meer ruimte te eischen dan zich verdraagt met de echting voor de gemeente des Heeren en met de liefde tot haar stichting, die toch wel allereerst dienen aanwezig te zijn bij wie er staat naar het heilig ambt van den Dienst des Woords.

Men zou daarbij óók vergeten, dat jonge menschen, die nog buiten het ambt staan, niet de aangevoerde personen zijn om in kerkelijke gebruiken „reformeerend” op te treden, maar dat dit waarlijk toe-

juist het omgekeerde wordt het geval: Jezus' bloed blijft in den volksmond voortleven; en — vooral een kerkhofnaam wordt niet gauw vergeten. Ja, die in den hemel woont, licht. Als de Opgestane Levensvorst de Eerstgeborene uit de dooden blijkt en nog op aarde toeft, dan slijten de Sanhedristen een Judaspenning aan een pottelakker en hebben voorts kerkhof-besognes. Wie weet, of niet de eerste teraardebestelling op dit allerzouderlingste kerkhof der wereld plaats greep toen de Pinkstergeest met stormwind en vuurtongen een nieuw Israël had opgewekt tot eeuwig leven? God maakt de genade en het leven internationaal; en boven de christenkerken zal binnenkort staan: Hij is onze vrede. Hij is de eenheid tusschen de Joden en de vreemden. Maar op Akeldama staat: nog is er geen vrede; hier liggen de Joden, en daar de vreemden. God heeft, gelijk Paulus zegt, den middelmuur der afscheiding tusschen Joden en „vreemden” afgebroken. Maar van de losgeworpen stenen hebben Sanhedristen een kerkhofmuurtje om Akeldama gemetseld.

Daarom is dit jerozalemsche kerkhof een teken geworden. Sedert Christus het vleeschelijk Israël van zijn plaats drong, heeft het geen recht meer, proselieten te maken of tot een vreemde te zeggen: zij zijt een barbaar. Want Christus zal zijn leerlingen werven; Hij heeft deze leidslieden als blinden tentoongesteld. Maar zij doen, alsof er niets gebeurd is. Het gescheurde tempelgordijn hebben ze weer genaaid; dat wil zeggen: ze weigerden te erkennen, dat God hun heilige plaatsen gemeen gemaakt en óók de vreemden tot de waarachtige heilsgoederen van het geestelijk Israël toegelaten heeft. En daarom stichten zij koppig een kerkhof: er zullen heilige Joden en voorts

GREPEN UIT DE SCHRIFT.

I.

Akeldama — Kerkhof-ironie.

En tezamen raad gehouden hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottelakkers, tot ene begraving voor de vreemden. Daarom is die akker... in hun eigen taal genoemd Akeldama, dat is: een akker des bloeds. Matth. 27: 7, Hand. 1: 19.

Let op Akeldama, het kerkhof, dat de Joodsche autoriteiten hebben laten aanleggen van het geld, dat Judas hun voor de voeten had geworpen; en zeg dan zelf, of er in heel de wereld wel een plekje is, zóó vol van smartelijke ironie als dit kerkhof. Hier is allereerst een uitrijzen van de mug en een doorzwelgen van den kemel: men durfde wel het verradersloon uit den tempelschat halen, maar niet weer dat geld daarin laten terugvloeden; het was eenmaal „bloedgeld”. Toen ze het geld uitgaven, mompelden zij: het doel heiligt de middelen. Maar nu het weer inkomt, nu kan die spreuk niet helpen: het doel ontheiligt de zelfs het middel. Het is een bespotting; wanneer met het tempelgoed gebeurt, precies wat zij gezegd hebben, dan is het onrein geworden. Het Sanhedrin heeft zelf moeten erkennen, dat zijn doel geen enkel middel heiligt, omdat het doel onrein is: het was Jezus dooden.

Maar dit is alles nog niet. Als ze den kemel hebben verzwolgen, dan ziften ze de mug. Het geld mag niet in den tempelschat; in hun eigen zak zullen de deftige heeren het ook niet steken; dan blijft er altijd nog de philanthropie over. Men

dere
zelve
De
zo
op
Er
erop
ver
V.

IV

W
langs
Boer
jaren
heids

Ge

mijn

een

zijde

staat

leidit

ley e

in 18

met

elon

mach

regel

Afrik

stuit

ding

zy e

ber J

stred

jubab

nen

dere

als e

een

Trans

in

Penni

land

en in

loot v

zijn

in zij

Anaj

door

Glads

Zell

mede

hand

vaal

zoons

hem,

de vi

groot

volgd

Dit

de e

Penni

hoe J

een, J

Trans

om J

de po

barb

En w

geen

lu

vien

geri

deling

gaan,

deling

kerkh

van d

verdw

eigen

tallen

leefde

verwo

De Jo

gekree

menig

een

Joden

vreem

bloed

deren.

outdoor

Be

Naa

den d

nu: w

bewas

dood.